Cevdet Ahmet, paşa

Maʿlūmāt-ı nāfiʿa

مجلس عالئ تنظيمات اعضاسندن
فضيلتلو جودت افنديك مقدما
قلمه آلديغى معلومات نافعه
رساله سيدر

معلومات نافعه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على رسولنا محمد واله وصحبه اجمعين بعد ذا معلوم اوله كه بو عالم يوق ايكن الله تعالى حضرتلرى آنى يوقدن وار ايتدى وقيامته قدر بو عالمك بنى آدمله معمور اولمسنه ارادهٔ ازليه سى تعلق ايتمكله حضرت آدمى طپراقدن يرادوب آنك ذريتيله عالمى مزين ايلدى وبنى آدمه كرك دنياجه وكرك اخرتجه لازم اولان احكامى بيلدرمك ايچون ايچلرندن بعضيلرينه پيغمبرلك رتبهٔ عليه سيله قدر ومزيت ويروب سائرلرندن ممتاز ومستثنا ايلدى وپيغمبران عظام عليهم الصلوة والسلام افنديمز جبرائيل عليه السلام واسطه سيله احكام شرعيهٔ الهيه سن بيلدردى آنلر دخى اول احكامى جبريل امينك كتورديكى كبى امتلرينه تبليغ بيورديلر جمله پيغمبرلرك اولى آدم عليه السلام وآخرى محمد مصطفى عليه الصلوة والسلام افندمز در بو ايكيسنك اراسنده چوق

پیغمبرلر کلوب کچمشدر اماعددنی انجق الله تعالی حضرتلری
بیلور اسملری معلومیز اولان انبیای عظام علیهم السلام بونلردر
آدم شیت ادریس نوح هود صالح ابراهیم
اسمعیل اسحق یعقوب یوسف ایوب لوط
شعیب موسی هرون داود سلیمان یونس الیاس
الیسع ذوالکفل زکریا یحیی عیسی محمد مصطفی علیهم
السلام عزیر ولقمان وذوالقرنین دخی قرأن کریمده مذکوردر
انجق انلرك حقنده علما اختلاف ایتدیلر و بعضیلر نبی وبعضیلر
ولیدر دیدیلر حضرت محمد حبیب الله ابراهیم خلیل الله موسی کلیم
الله عیسی روح الله آدم صفی الله نوح نجی الله علیهم الصلوة والسلام
بو التیسی جمیع انبیانك افضلی اولوب انلره اولوالعزم دینلور جملهسندن
افضل محمد مصطفی علیه الصلوة والسلام افندیمز حضرتلریدر
الله تعالی حضرتلری طرفندن یریوزینه یوز صحف درت کتاب نازل اولمشدر
وجملهسنی جبریل امین علیهم السلام کتورمشدر بو صحفك اونی
حضرت آدم علیه السلامه اللیسی حضرت شیت علیه السلامه
اوتوزی حضرت ادریس علیه السلامه اونی حضرت ابراهیم
علیه السلامه کلمشدر درت کتاب تورات زبور انجیل قرأن
اولوب تورات شریف موسی علیه السلامه زبور شریف داود
علیه السلامه انجیل شریف عیسی علیه السلامه قرأن کریم آخر
زمان پیغمبری محمد علیه الصلوة والسلام افندیمز حضرتلرینه نازل
اولمشدر نوح علیه السلام وقتنده طوفان اولوب بتون دنیای

صو قاپلدی و یر یوزنده اولان جمیع انسان وحیوانات هلاك اولدی
فقط نوح علیه السلام ایله سفینه ده بولنان اهل اسلامه قورتیلوب
ناس انلردن تولد وتناسل ایلدی وحضرت نوح علیه السلام سفینه یه
بندیکی وقت هر نوع حیواناتدن بر ر چفت المش اولدیغندن سائر
حیواناتدخی انلردن اوره‌دی وحضرت نوح علیه السلامك اوچ اوغلی
وار ایدیکه سام یافث حام ایدی شمدی عالمده موجود اولان
ناس بو اوچنك نسلندندر بو سببدن نوح علیه السلام اب ثانی
یعنی ایکنجی پدر عد اولنور حضر اسمعیل ایله حضرت اسحق علیهم
السلام حضرت ابراهیم علیه السلامك اوغللریدر حضرت اسحق علیه
السلامك اوغلی حضرت یعقوب ویعقوب علیه السلامك اوغلی
حضرت یوسف علیه السلامدر ویعقوب علیه السلامك اولاد
واعقابنه بنی اسرآئیل دینلورکه انلر خیلی چوغاله رق ایچلرندن پك
چوق پیغمبرلر کلمشدر حتی حضرت موسی هرون داود سلیمان زکریا
یحیی عیسی علیهم السلامدخی انلردندر حضرت سلیمان حضرت
داودك اوغلی وحضرت یحیی حضرت زکریانك اوغلیدر وحضرت
هرون حضرت موسی نك برادریدر اما حضرت اسمعیل علیه
السلامك ذریتی عرب اولوب اندن رسول اکرم ونبی محترم محمد علیه
الصلوة والسلام افندیمز ظهور ایتمشدر هود علیه السلام عاد
قومنه صالح علیه السلام ثمود قومنه کوندرلدیکی مثللو موسی ع م
دخی بنی اسرائیله کوندرلمشلردر وهرون داود سلیمان زکریا یحیی
علیه السلامدخی کذلك بنی اسرائیل بعث اولنمشلردر لکن انلرك آیرو

شریعتی اولمیوب بنی اسرائیل موسی علیه السلامك شریعتنه دعوتله
مأمور اولمشلردر و اکرچه داود علیه السلامه زبور نازل اولمش ایسه
ده انده احکامه دائر برشیء اولمیوب بلکه مواعظ و نصایحدن عبارت
اولمسیله توراتك حکمنی ناسخ ایتمیوب بلکه آنی تأییدایتدی و بوجهتله
حضرت موسی نك شریعتی حضرت عیسانك ظهورینه قدر باقی اولدی
اماحضرت عیسی کلنجه آنك شریعتیله حضرت موسی نك شریعتی
منسوخ اولدی یعنی حکمی قالمدی و آندنصکره حضرت موسی نك شریعتیله
عمل جائز اولمیوب تاشریعت محمدیه ظهور ایدنجه یه دك حضرت عیسانك
شریعتیله عمل اولنمق لازم کلدی امابنی اسرائیلك اکثریسی حضرت عیسی
علیه السلامه ایمان ایتمیوب ینه تورات ایله عمل ایتمکه مصر اولدیلر
اشته یهودیلکله نصارالق اولوقت ایرلدیکه حضرت عیسایه
ایمان ایدنلر نصاری اولدی انلره دخی خرستیان دینلور وحضرت
عیسایه ایتمیوبده اولوقت کفر ضلالتده قلانلره یهودی دینلدیکه
انلر حالا حضرت موسانك شریعتیله عمل ایدوب تورات وزبور
اوقورلر نصاری دخی حالا حضرت عیسانك شریعتیله عمل ایدوب
انجیل اوقورلر حالبوکه سید الکونین ورسول الثقلین محمد علیه
الصلوة والسلام افندیمز حضرتلری کافهٔ عالمینه مبعوث اولدی
وشریعتی که دین اسلامدر جمیع شریعتلری ناسخ و حکمی قیامته قدرباقی
اولدیغندن هیچ بریرده آنك شریعتندن بشقه دین ایله عمل اولنمق جائز
اولمدی و اندنصکره پیغمبر کلمك احتمالی قالمدی بزکه الحمدلله امت محمدز و دینمز
دین اسلامدر جمیع انبیای عظام علیهم السلامه اینانورز جمله سی الله طرفندن

کوندرلمش پیغمبرلردر فقط قرأن کریم نازل اولنجه سائر شریعتلر منسوخ
اولدی انکیچون انلرله عمل جائز دکلدر نصاری دخی کچن پیغمبرلره اینانورلر
فقط بزم پیغمبر یمزه ایناممقلرندن کفرو ضلالتده قالدیلر امایهودیلر
بزم پیغمبریمزه ایناممقلری کبی حضرت عیسی یه دخی ایناممقلرندن
انلر دین اسلامدن ایکی مرتبه اوزاق قالدیلر یهود ایله نصارایه اهل
کتاب دینورکه نکاح ایله انلرك قاریلرینی آلمق و کسدکلرینی یمك جائزدر
اماهیچ برپیغمبره ایمان ایتمیان و اهل کتاب اولمیان مشرکین بتون اهل
اسلامدن اوزاق دوشدکلرندن اهل اسلامه کوره شرعا نکاح ایله
انلرك قاریلری آلنماز و کسدکلری یمز حضرت عیسانك اون ایکی اصحابی
وارایدیکه آنلره حواریون دیرلرایدی حضرت عیسی سمایه رفع اولندقدن
صکره دین عیسی یی انلر نشر ایتدیلر لکن صکره دن کلان نصارالر فرقه
فرقه آیریلوب ایچلرندن بربرینه اویمز نیجه مذهبلر ظهور ایتدی
ومرور زمان ایله اکثریسی منقرض اولوب شمدی مشهور اوله رق
درت مذهبلری قالمشدرکه روم ارمنی قتولك پروتستان مذهبلریدر
بونلرك جمله سی انجیلی اوقیوب حضرت عیسی علیه السلامه منسوبیتیله
اجرای آیین ایدرلر لکن چوق ماده لرده اعتقادلری و عمللری
بربرینه مخالفدر وجمله سنه بردن نصاری وخرستیان دینلدیکی
کبی عیسوی دخی دینور یهود ملتنه دخی موسوی دینور
شمدی یریوزنده تخمیناً سکز یوز ملیون نفوس اولوب
یوز قرق سکز ملیون ملت اسلامیه و یتمش ملیون روم ایله
ارمنی، یوز یکرمی ایکی ملیون قتولك یتمش بش ملیونی پروتستان

بش ملیونی یهود باقیسی اهل کتاب اولمیان و هیچ بر پیغمبر طانیمیان اهل شرك تخمین اولنه بور تشکیم زیرده کی جدولده علی الترتیب کوسترلمشدر

۱٤۸ ۰۰۰۰۰۰	مسلمان
۰۷۰ ۰۰۰۰۰۰	روم ایله ارمنی
۱۲۲ ۰۰۰۰۰۰	قتولك
۰۷٥ ۰۰۰۰۰۰	پروتستان
۰۰٥ ۰۰۰۰۰۰	یهودی
۳۸۰ ۰۰۰۰۰۰	اهل کتاب اولمیان مشرکلر
۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰	

اشبو سکز یوز ملیون خلقك ایکیوز اللی ملیونی اوروپاده و درتیوز یکرمی ملیونی آسیاده و یتمش ملیونی افریقاده قرق بش ملیونی امریقاده واون بش ملیونی اوسترلیا دنیلان جزائر بحر محیطده در تکیم زیرده کی جدولده کوسترلمشدر

۲٥۰ ۰۰۰۰۰۰	آوروپاده
٤۲۰ ۰۰۰۰۰۰	آسیاده
۰۷۰ ۰۰۰۰۰۰	افریقاده
۰٤٥ ۰۰۰۰۰۰	امریقاده
۰۱٥ ۰۰۰۰۰۰	اوسترالیاده
۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰	

معلوم اوله که افندیمز علیه الصلوة والسلام دار عقبایه تشریف بیوردقدنصکره ابوبکر رضی الله عنه حضرتلری خلیفه اولمشدر آنك وفاتندنصکره عمر عثمان علی رضی الله عنهم حضراتی صره سیله

خلیفه اولدیلر بوردینه خلفاء راشدین دینورکه زمان سعادتده نصل احکام شرعیه تماميله اجرا بيور يلوب عالم عدل وحقانيتله منور اولمش ايسه انلرك زمان خلافتلرنده دخی اويله اولمش واحکام شرعیه نك اجراسنده اصلا قصور اولنمامشدر بوردی دخی جمله اصحاب اکرامك افضلیدرلر بر برینه نسبتله فضيلتلری دخی خلافتلری ترتيب اوزره در ابو بكر رضی الله عنه حضرتلرينك زمان خلافتلرنده اهل اسلام عربستاندن طشره چیقوب بلکه عربستان ایچنده ظهور ایدن بعض اختلاطك تسويه سی وبعض مرتدك تأديب وتربيه سيله اوغراشديلر ورسول اکرم عليه السلام افنديمزك دار بقايه انتقاللری سببيله بين العرب خيلی اختلالر ظهور ايتمش ايكن ابو بكر رضی الله عنه حضرتلرينك همتيله جمله سی مندفع اولوب وقت سعادتده اولديغی كبی طائفهٔ عرب ينه يكدل ويكجهت اولديلر اندن حضرت عمر رضی الله عنه خليفه اولنجه اصحاب كرامه برخطبهٔ بليغه اوقودی شويله كه اصحاب رسول الله عربستان انجق سزك اتلريكزه آرپه يتشديره بيلور وبرده كرك دنيوی وكرك اخروی اوله بيله جك سعادت اشته بوقدردر الله تعالی حضرتلری ايسه امت محمده يوريوزينك هر طرفنده يرو مملكت ويره جكنی وعدايتشدرقنی بو موعود اولان ممالكی ضبط ايله دنياده بونجه غنيمته وآخرتده غزا ياخود شهادت رتبه سنه نائل اولمق استين ارلر ونرده دين اوغرينه جان وباش فدا ايده جك ووطنلرندن چيقوب اعدا اوزرينه كيده جك غازيلر ديو

اصحاب کرامی جهاد وغزایه تشویق بیوردی اشته ممالك اسلامیه نك
وسعت بولمسنك مبدأ حضرت عمرك بونطقیدر که آنك
اوزرینه اصحاب کرام عمرلرینی جهاد وغزایه صرف ایتمکه عهد
واتفاق ایلدیلر وحضرت عمرك ترتیبیله طرف بطرف اوردیلر
چیقاروب اهل اسلام یرلرینی ویورتلرینی ترك ایله عربستاندن
چیقوب اطرافه یایلدیلر وکیدنلرك اکثریسی بردها کیرودونمیوب
بولندقلری یرلرده اولنجه یه قدر جهاد ایله اوغراشدیلر بوصورتله
آز وقتده چوق مملکتلر آلندی واولوقت ایکی بیوك
دولت اولوب بری روم ودیکری عجم دولتی ایدی اهل اسلام
ایکیسنه دخی غلبه ایتدی خصوصا عجم دولتی اولوقت بتون
مغلوب ومضمحل اولوب جمیع مملکتلری طرف اسلامیاندن
ضبط اولندی عثمان وعلی رضی الله عنهما حضرتلرینك
ایام خلافتلرنده دخی بویله غزا ایله اوغراشلدی انجق
حضرت عثمان رضی الله عنه وقتنده بعض اهل بغی ظهور
ایدوب حضرت عثمانی شهید ایتدیلر حضرت علی کرم الله وجهه
بویله خارجی غوغالری ظهور ایلدی واهل اسلام ایچنده اتفاقسزلق
پیدا اولمغه باشلدی فتح وظفرك الك بیوك سببی ایسه اتفاق
واتحاد اولمدیغندن بونلرك زمانلرنده حضرت عمر زمانی قدر
فتوحات اولمدی واهل اسلامك اتفاق واتحادلرینی حاصل ایدن
حضرت ابوبکر الصدیق اولدیغندن بوسرمایه ابتدا اول تدارك
ایتمش وصکره حضرت عمر الفاروق یرینه صرف ایدرك بوقدر
فتوحات جسیمه یه مظهر اولمشدر وصکره اهل اسلام ایچنده

بعض مرتبه اتفاقسزلق ظهور ایتمکه باشلاینجه اوچیز کیلدی
بودردینك ایام خلافتلری اوتوزسنه مقداری اولوب بووقتلر
افندیمز علیه السلام حضرتلرینك زمان سعادتلری کبی کوزل یچدی
اندنصکره خلافت دولت وسلطنته منقلب اولوب حکومت جابر
ظهور ایتدی واهل اسلام ایچنده نیجه بدعتلر ودرلو درلو باطل
مذهبلر تکون ایدرك نیجه کمسه‌لر ضلالتده قالدی فقط اصحاب
کرامك ایزینه کیدنلر هدایته ایردیکه انلره اهل سنت والجماعت دیرلر
حق مذهب دخی بودرکه افندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلرینك واصحاب
کرامك کتدیکی طریق مستقیمدر ومرور زمان ایله سائر مذهبلر منقرض
اوله‌رق شمدی اکثری ممالك اسلامیه بومذهب اوزره واهل
سنت والجماعته مخالف اوله‌رق میدانده یالکز برشیعه مذهبی
قالمشدرکه . حالا ایران طرفلرنده جاریدر انلره شیعی دینور
که‌انلر افندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلرندنصکره خلافت
حضرت علینك حق ایکن ابوبکر ایله عمر غصباً انك حقنی الوب اندن
اول خلیفه اولدیلر دیه‌رك واکثر اصحاب کرام حقنده سوء ظن ایدرك
صاپدیلر واهل سنتدن آیرلدیلر واکرچه بعض یرلرده سائر
مذهبلردن بعضیلری دخی موجود ایسه‌ده پك آز اولدقلرندن
ومستقل حکومتلری اولدیغندن شمدی مشهور اولان بوایکی
مذهب اولوب مسلمان ومحمدی دینلان امت محمدیه اهل سنت
ایله شیعیلردن عبارت کبی قالمشدر انجق اهل سنت دخی عملیاتده
درت مذهبه منقسم اولدیلر اولکیسی حنفیدرکه امام اعظم
ابو حنیفه رحمة الله علیه مذهبیدر ایکنجیسی مالکیدرکه امام مالك رحمة

الله عليه مذهبيدر اوچنجیسی شافعی رحمة الله علیه مذهبيدر
دردنجیسی حنبليدركه امام احمد بن حنبل رحمة الله علیه مذهبيدر
اما اعتقادجه بونلر بربرینه مخالف دکللردر بلکه جمله‌سی اهل سنت
مذهبی اوزره اولوب عقایدده واصول دینیه‌ده متفقلردر
وملت اسلامیه‌ده بو ائمهٔ اربعه بیوك ذاتلر ومسلم ومعتمد
مجتهدلردر فقط علمیانه دائر اولان بعض مسائل فرعیه‌ده حسب
الایجاب اختلاف ایتمشلردر شویله‌که بعض وقوعات صراحة شریعتده
بولنمدیغندن صراحة ثابت اولمش اولان اصول دینیه‌یه قیاس
ایله عمل ایتمکه محتاج اولور علماء دینه بویله مسائل اجتهادینه
قادر اولانلر مجتهد دینور مجتهد هر خصوصده جد تمام ایله وسعت
قدرتنی صرف ایتدکدنصکره رأی وظن غالبی هرنه‌یه منجر اولورسه
کرك انك وکرك اکا تابع اولنلرك اولوجهله عمل ایتلری واجب اولور
ومجتهد برمسئله‌ده خطا ایتمش اولسه بیله کنهکار اولمیوب بلکه
مثاب اولور زیرا انسان کندی وسعی مقداری ایله مأمور ومکلفدر
اوقدر وارکه اکر مجتهد خطا ایدرسه اجتهاد مقابلنده برثوابه
نائل اولور واکر حق ولوابه اصابت ایدرسه اون ثواب اولور
اوائلده بویله اجتهاده مقتدر چوق علما اولوب هربرینه برنجه ناس
اقتدا واتباع ایدرلر ایدی اما اکثریسنك تباعی منقرض اوله‌رق
اهل سنت ایچنده یالکز بودرت مذهب قالدی وصکره
برارالق اولور اولمزکسه‌لر چیقوبده مجتهدم دیه‌رك باطل مذهبلر
چیقارمق احتمالی اولدیغندن اهل سنت بودرت مذهبدن ماعدا
مذهبه اقتدا ایتمکی ترك ایله بودرتده منحصر اولدیلر وهربرینه اهل

ستتدن برجماعت اقتدا واتباع ایلدی انجق جمله سنك اعتقادلری
براولدیغندن بربرینی بدعت وضلالته نسبت ایتزلر وحق وصواب
بودرت مذهبده درد یو اتفاق ایتدکدنصکره هرطائفه کندی
مذهبنی حق اعتقاد ایدرك سائرینه خطا نظریله باقدقلری جهتله
بینلرنده اختلاف ایدرلر وبویله مسائل اجتهادیه ده شرعدن برنص
وصراحت بولنمدیغندن اکرچه برآدمك مذهبی نفس الامرده خطا اولوبده
دیکراوچ مذهبدن بریسی حق وصواب اولمق احتمالی وار ایسه ده
هرکس کندی مذهبنه صواب ودیکراوچ مذهبه خطا نظریله
بقمق لازم مکاور وبنم مذهبم حقدر خطا اولمق احتمالی دخی واردر
ودیکر اوچ مذهب خطادر حق اولمق احتمالی دخی واردر دیمك
اقتضا ایدر بوجهتله برمذهبله ودیکر مسئله ده دیکر مذهبله عمل ایدرك
بودرت مذهبی قارشدرمق جائز دکلدر بلکه برآدم هرقنغی مذهبه
اقتدا ایتمش ایسه هرخصوصده انکله عمل ایتمسی لازمدر فقط علماء فحو
لك اکثریسی مذهب حنفینك حق وصواب اولمسنه قرار ویرمشدر
بوجهتله ممالك اسلامیه نك اکثر محلنده مذهب حنفی شایع وجاریدر وعلی
العموم بخارا ایله هندستانك اکثر محلی حنفی المذهبدر امامذهب مالکی
افریقاده مشهور اولوب افریقانك جانب غربیسی سراپا مالکیدر
وهندستانك بعض ساحللرنده دخی بولنور اماشافعیلرك کثرتی مصر
جانبنده وکردستانده وجزیرة العربك هرقطعه سنده وهندستان طرفنده
درو داغستان اهالیسنك جمله سی شافعیدر اماحنبلیلر بونلره نسبتله
پك آزدر واکرچه وقتیله شام وبغداد طرفنده پك چوغالمشلر ایسه ده
صکره لری منقرض اوله رق شمدی اولدقجه کثرتلری نجد طرفنده در

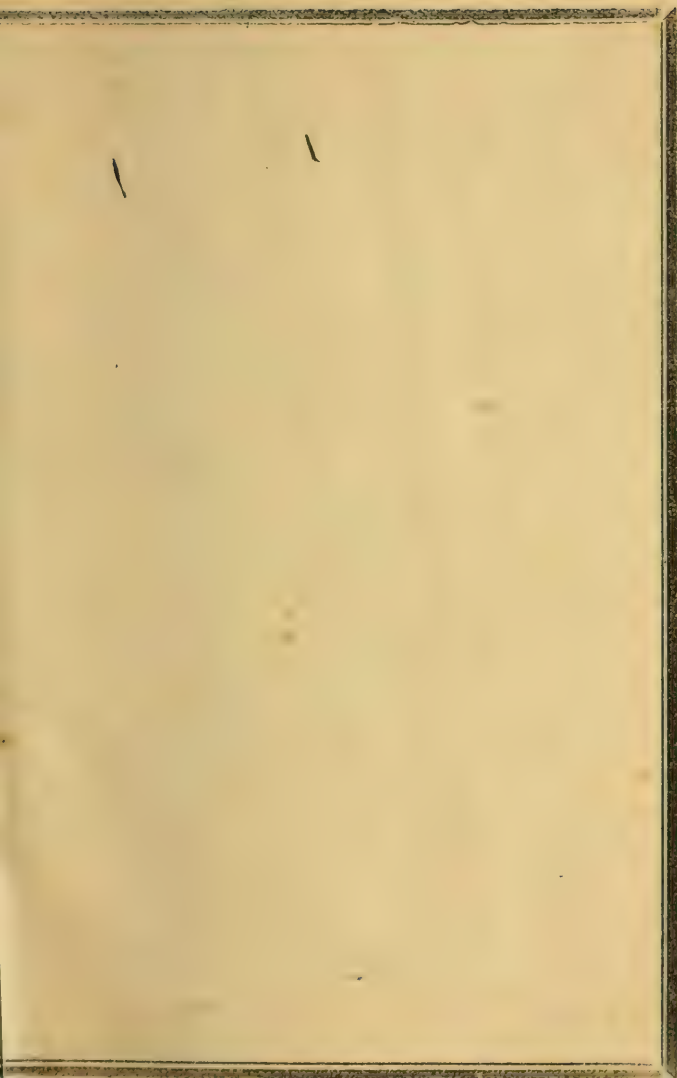
ادلهٔ شرعیه درتدر قرآن کریم احادیث شریفه اجماع امت قیاسدر که
بر ماده قرآن کریمده بولنمزسه اجماع ایله عمل اولنور واکر اول
خصوصده اجماع واتفاق دخی بولنمزسه اول ماده‌یی صراحة آیت
یاخود حدیث ایله ثابت اولمش اصوله قیاس ایله مجتهدلر اجتهاد ایدوب
اول وجهله عمل اولنور اما امام مالك بو درت دلیلدن بشقه برده مدینهٔ
منوره اهالیسنك بر عملده اتفاقنی مستقل بر دلیل عد ایتدی و بو وجهله
اتفاقلری البته تا افندیمز علیه السلامه وارنجه خلقك سالفه تقلید
ایتمسندن نشئت ایدر دیو بو دلیلی قیاسه تقدیم ایلدی اما سائر مجتهدلر
عندنده اهالئ مدینه‌نك اتفاقی ادلهٔ شرعیه‌دن اولمیوب حدیث یاخو
اجماع امت بولنمزسه قیاس ایله اجتهاد اولنور انجق اجتهادك ایکی طریقی
واردر اولکیسی اهل عراق طریقی اولوب طریق رأی دینور که مسائل
اجتهادیه‌ده رأی صحیحه استناد ایدرك قیاس ادلهٔ سائره‌یه تقدیم ایدرلر
بو یولده اولان مجتهدلرك رئیسی امام اعظم حضرتلری اولوب سر
مذهبلك انده قرار ایتمشدر ایکنجی اهل حجاز طریقی اولوب طریق روایت
دینور که نقل و روایت یولنی قیاسه ترجیح ایدرلر بو یولده اولان مجتهدلرك
بیوکی امام مالك حضرتلریدر که مدینهٔ منوره امامی اولوب انده ساکن
ایدی امام شافعی ایله امام احمد بن حنبلی دخی امام مالكك اصحابندندر
انجق امام شافعی امام مالك یولنی تحصیل ایتدکدنصکره بغداد طرفنه
کتدکده امام اعظم حضرتلرینك شاکرداندن پك چوق درس اوقیوب
بو ایکی طریقی مزج ایدرك مستقلا بر مذهب اجتهاد ایلدی و کندیسی
بلغای اولمسیله هر دلیلدن اول ایات و احادیثك صورت افاده سنه نظر
ایدوب نه طرفده قوت بولورسه انکله عمل ایدر واکر بر طرفده قوت

بوله مز سه او لو قت طریق قیاسه کیدر امام احمد بن حنبل دخی بو وجهله
امام مالك یولنی تحصیل ایتدکدنصکره جانب بغداده کتدیکه امام اعظم
حضرتلرینك شاکردانندن قیاس طریقی دخی اخذ ایلمش ایسه ده پك چوق
احادیث حفظ ایدرك ابتدا احادیثك بر برینی تأیید ایتمسنه نظر ایدوب
آنی سائر ادله ترجیح ایتمکله چوق مسئله لرده رأی بریکلیره مخالف
کلدیکندن اولدخی بر مستقل مذهب اجتهاد ایتمشیدر بو مذاهب اربعه نك
حالی او لبلده اهالیسنك حالنه بکزر که هر نه مصلحت ظهور ایتسه و طرف
دولتدن الره ویرلمش اولان تعلیمنامه ده او مصلحته دائر بر صراحت
بولنمسنه او لبلده نك وجوهی و اعضای مجلس بر یره کلوب مذاکره
و مطالعه ایدرك اول خصوصی تعلیمنامه نك مناسب بندینه درج ایله عمل
ایدرلر و بعضا او لور که بینلرنده اختلاف ایدوب بعضیلری دولتك مقصودی
اعمار بلاده و ترقیه عباد دردیوب اکا تطبیقاً اول ماده یی رأیلریله مناسب
کورینان بنده درج ایدرلر بونلر مذهب حنفینك مألیدر و بعضیلر دخی
طرف دولتدن کلوب کیدن مأمور و مباشرلرك اطوار و حرکاتنه باقه رق
اکا تطبیق ایله دولتك مقصودی شو وجهله اولمق اقتضا ایدر دیرلر بونلر
دخی مالکلنك مألیدر و بعضیلر دخی اول امرده تعلیمنامه نك صورت افاده
سندن و سیاق و سیاقندن بر شیء استخراج ایتمك طرفنه ذاهب اولور
بونلر دخی شافینك مألیدر و بعضیلر دخی ابتدا سائر اوامر دولتی بر یره
کتوروب بر برینه تطبیق ایله بر شیء استفاده ایتمکه چالیشورلر بونلر دخی
حنبلینك مألیدر اشته وجوه بلده دن بو درت فرقه نك هر بری بر در
بو ملاحظه ایدرك و هر بری کندی ملاحظه سی صوابدر و مراد دولته
مطابقدر دیه رك اجرای مصلحته ابتدا ایدرلر دولتك مرادی ایسه

بودرتدن بری اولوب دیکراوچی خطاده بولنورلر انجق بوخطالری
دولتك امرینه مخالفت قصدیله اولمیوب بلکه دردی دخی دولتك
دلخواهی اوزره امرینی یرینه کتورمکه چالشدقلرندن نظر دولتده
متهم اولمزلر بلکه انفاذامر دولته بویله بذل جهد ایتدکاری ایچون مقبول
اولورلر فقط صوابه اصابت ایدنلر زیاده تحسین وآفرین اولورلر
مذاهب اربعه حالی دخی بویله اولوب البتده حق تعدد ایتمکله مراد الله
بردر و بومسئله ده دردیده اختلاف ایتسه لر بری صواب اولوب دیکر
اوچی خطا اوزره اولمق لازم کلور انجق بونلرك هر بریسنی خفی بولمق
ایچون بذل جهد ایتمش اولدقلرندن هر بریسی خفی کندی قوقلسه دار
بواعتقاد ابتروخطا ایتمش اولنلری دخی رفع عن امتی الخطاء والنسیان
حدیث شریفی مؤداسنجه معفو بلکه مأجور اولورلر بونلره اقتدا
ایدنلرك حالی دخی بویله درکه هر طائفه کندی مذهبنی حق وصواب
اعتقاد ایدوب سائرینه خطا نظریله بقار انجق بواختلافلری فروعات
عملیاتده اولوب اصول دینیه ده عقاید ایمانیه ده متحد اولدقلرندن
بربرینی ضلالته تشبث ایتمزلر وبربرینه صاپق نظریله باقمزلر اشبو مقالهٔ
موخره مکاتب عمومیه ناظری کمال افندی حضرتلرینك امریله یازلمش
اولدیغنی اشعار ضمننده انشا اولنان بیت آتی ایله کلامه ختام ویرلدی

بیت

خامه جودتی تحریك ایدیجك امر کمال
بواثر صفحهٔ تبیضه چکلدی فی الحال

3 1761 07290498 0